

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מכרקי: "עולמפרם" • מודפס ב"רפוס החדש" בע"מ, תל אביב, רחוב כר אביגדור • הפצה: "גר" בע"מ • גנופות: "צינקוגרפיה כספי בע"מ" • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי

טוב לאדם שיש לו ידידים. גם לעי תנו. ועוד יותר טוב למצוא אותם במקר מות בהם אין מצפים למצוא כאלה. להעולם הזה יש ידיד בבית דבר. ואיני אומר זאת באירוניה או בלשון סגנונהור. יורם קניוק, סופר, צייר, אינטלקטואל, שהוא משתתף קבוע בדבר השבוע — המוסף השבועי של דבר — הוא ידיד מוצהר של העולם הזה, מאלה שאינם בר שים בדידות זו ואינם שומרים אותה בהיחבא, מחשש מהיאמר-אחרים. לפני שבועיים נתן יורם ביטוי לידידות זו בר רשימה שפרסם בעיתונו.

היתה זו רשימה ביקורתית, אבל היא נכתבה באהבה ובכאב. לא פונקנו על בר כי ביקורת בסיגנון זה, משום כך היא גרמה לנו להתרגש. לאותם מקוראי העולם הזה שאינם קוראים את דבר השבוע, או מעמידים פנים שהם קוראים אותו ולמען שה רק מחזיקים בו כדי לצאת ידי חובה, אנחנו חייבים לפחות את תמציתה של רשימה זו, שנשאה את הכותרת "מין פנינה", מסיבות שיובהרו להלן.

"אני קורא קבוע של העולם הזה," מודה יורם קניוק בפתח רשימתו. "...יש בעיתון זה דברים שאין לקרוא באף עיתון אחר, אלא שלפעמים לא כל העובדות מדויקות ועליידי כך נפגמת מעט המהיר מנות של אותם דברים, שאולי כן נכר גם, אבל בהשוואה לאלה שאינם, קשה לפעמים לשפוט..."

"...כמו לכל קורא של העולם הזה יש לי גם בעיות. בעיית המהימנות והדיוק היא אחת וחשובה. השנייה היא הצד ה שני של המטבע. לא תמונות העירום וכיר צא באלו דברים לא נפקים, אלא עולמם של דוגמניות צמרת, ספריות צמרת, פו קה הירשים וזוללי מיוללות. עולם מפובי רק של ניאון מסופח מרמאללה, ויא נאפו ל, ויא רומא, ויא פאריס, ויא לוס אנג'לס, עולם של נערייזוהר מקרטון, עם בדיחות בטורי הרכליות וחיי האהבה ה עשירים של מייק סטולובצקי. כל אלה הם דברים שלוחמ מוסר ויושר ותבונה היו צריכים להימנע מהם, אבל אולי כאשר אין גב מיפגתי, יש ליצור מיתוס לנערי הפרברים כדי למכור עליונים, כאשר אין הגופים החשובים מוכנים לתמוך דרך מר דעות בעיתון כהעולם הזה.

"אחרי ככלות הכל, אין להכחיש, שמי ש קורא היום את יומני שרת יודע, שאולי לא במדויק, אבל בקירוב, קרא את הדברים האלה בעת התרחשותם רק בהעולם הזה. השויתני עיתונים של אותם ימים, שעלי הם מדבר שרת מן הקבר דברים גוראים ומעיקים ואל מציאתי הד לדברים החמרי רים שהאיש מלמד אותנו היום, אבל העולם הזה כן כתב או, העלה וחשף ואיש לא שת ליבו.

"גותה בעיית האסתטיקה. היא מט רידה אותי. יש מקום לעיתון כהעולם הזה

ונערייזוהר מפוברקים, זוקן אתר אינו יכול או אינו מעוניין."

אחרי הקרמה כנה זו, מגיע יורם קניוק ברשימתו לנושא שעורר את חמתו. מסתבר שהיה זה סיפור על פרשת ה שחרור המוקדם מצה"ל, בו זכתה הדוג מניית פנינה רוזנבלום (העולם הזה 1924). אחרי שהוא מתאר, מנתח ומבקר את סר פורה של פנינה כפי שפורסם מפיה, מסביר יורם קניוק מדוע גרם לו פירסום סיפור זה מעל דפי העולם הזה לצער:

"...בין ברעמי לבין דו"ח חורב אין כותבים על ספרים, טובים יותר או פחות, אבל פנינה שם, לא עירומה לגמרי, כמעט שבע היא, שבע פוקה, שבע דייל אל"ט, שנשא סוף-סוף לאשה את בת אשתו מגישוהיה הראשונים עם אמה ה ראוונה של אמו מאירוסיה השניים. אולי באמת זהו העולם הזה? העולם שבו אנו חיים?..."

ממשיך קניוק וטוען: "האם אין העו רך, שהוא אינטליגנטי ונבון ולוחם אמיץ של שפיון וסובלנות, מבין שמי שיוצר מיתוסים של כמו — זוהר, על עולם תחתון עליון, של ספרי-צמרת ודוגמניות-עירום הכתובות שירים על קירות מיקדשן, אינו יכול לקוות שקוראיו, ואולי כל עמו, יוכר לו לגדול אלא אותה צמרת אמיתית של רוחניות ורוחב-לב ונדיבות ואהבת הור לת וחיים פרלמנטריים נאותים יותר ומיפי לגתיים טהורים יותר ושיוויון גדול יותר, אליו הוא שואף?"

"...טוב שהעולם הזה קיים. לולא הוא לא הייתי יודע הרבה דברים, אבל בגללו אני יודע דברים שאין שום צורך לדעת, והם רק גורמים לי לא לדעת דברים אחרים."

אין לי שום כוונה להתווכח עם יורם קניוק, מפני שברשימתו הוא כבר ערך את הוויכוח עם עצמו. אני רוצה רק לה לוק על כמה מהמסקנות שהוא מסיק כתוצאה מאותו ויכוח. יש בהן סיבות טובות לעירעור על פסקהדין שהוא חורץ.

נתחיל בבעיית המהימנות והדיוק, היא מציקה לא רק ליורם קניוק, גם לנו.

לעיתים משתרבים אל ידיעות וכתבות המתפרסמות בהעולם הזה פרטים לא

חיילת-משוחררת רוזנבלום מיתוס של משרתות —

שה, לתיקון מיטשר מסההכנסה המפלה בין פועל לבעל-הון, לראייה מפוכחת, לחשיבה לא פופולארית, עיתונים המת ריעים על אי-צדק לזולת, על עיוותים וכיר צא באלה דברים מרים.

"מי שיוצר מיתוס של ספריות צמרת ונערייזוהר עשויים דהויים, אינו יכול לקוות שיקחו את המאמרים שלו על דו"ח חורב ברצינות שהם ראויים לה. כאן טמון איזה כלב, איזו צרה ואני ימחל שיעיתון לחם ונועז כל-כך, אינו יכול למצוא מקום למאורעות תרבותיים חשובים, למיתוסים של אמת במקום ליצור לנו עולם של מעוותים פורמאייקה עשויים דבק ובדיחה, מינו פוקה הירשים שלולא העולם הזה ושילטונות מסההכנסה לא היינו יודעים עליו דבר וחצי דבר.

"פוקה הירש? הלא הוא גיבור האמיי תי של העיתון. ואם הוא גיבור העיתון, מדוע עלי להודיעו מתכחי (כפי שהם מתוארים בעיתון) של מר ברעמי? הלא ההבול בין פוקה הירש למר ברעמי, הוא רק במיספר הנערות הצעירות שזקן אחד כן יכול לתמוך לעיני ספריות-צמרת

נעשות טעויות ומתגלים מישגים. מטבעה אין בעיתונות אותה מידת אמת שיש ב לוח-הכפל (אם להשתמש בדימוי של פרופסור ישעיהו ליבוביץ). כל ידיעה עיר תואנית מחייבת בדיקה, ובדיקה חוזרת, ואימות ואישור. גם כשכל אלה נעשים, אין ערובה לאמת מחולטת.

כדי להגיע למידת דיוק מכסימלית ב הבאת עובדות ובפרשנותן, דרושים כמה נתאים יסודיים. ביניהם ניתן למנות זמן, כוח-אדם, וגישה חופשית למקורות המי דע. מי כמו יורם קניוק, שחתנו הוא אחד מעורכי שבועון החדשות האמריקאי טיים, יודע איזה מנגנון עצום למחקר ובדי קה מעסיק עיתון זה כדי לדייק בעובי דות שהיא מפרסם. למרות זאת, גם טיים רחוק מאוד מדיוק מלא.

העולם הזה בנוי על מערכת קומפאק טית. מערכת מצומצמת נתבעת לספק מדי שבוע את כמות החומר העיתונאי שצורך העיתון. בעיית הגישה החופשית למקורות-המידע אינה בעייתו של העולם הזה בלבד, היא חלק מדמורו המסלפת של המישטר הדמוקרטי בישראל.

כל כתבי העולם הזה יודעים שהם מצויים על בדיקה מירבית של העובדות בדיעות שהם מביאים. שום טעות או שגיאה אינם נעשים במתכוון או במזיד. קוראי העולם הזה למדו זה מכבר, שאין אנו מתביישים להודות בגלוי בטעויות ולתקן עובדות, במידה שמעמידים אותנו עליהן.

נכון שנוצרים מצבים בהם קשה, ואפיי לו בלתי-ניתן לחלוטין, לבדוק עובדות ולאשרן. במצב כזה עומדת בפנינו הברי רה: לוותר על הפירסום, או להסתכן ב פירסום שאינו מדויק לחלוטין? אני יכול לתת דוגמה לכך, הלקוחה מאחד הגילי יונות האחרונים. לפני כחודש קיבלנו מי דע, ממקור מהימן, שראשה-המשלה יצחק רבין נאלץ להפסיק את המגעים שניהל צה"ל עם אלוף (מיל) אריאל שרון. בדבר החזרתו לצה"ל, בלחץ איומיה של ראשי הממשלה לשעבר, גולדה מאיר, לא היו לנו פרטים כיצד, מתי ואיך, נעשו איי מיה של גולדה על רבין, אילו היינו מצ ליהים לקבל תגובה מהמעורבים בפרשה ודאי היתה זו הכחשה טוטאלית, מהסוג שהשמיע יצחק רבין לפני שלושה שבר עזת בראיון עם עורכי ידיעות אחרונות.

אבל לא היה לנו כל יסוד לפסק באמינות המידע שקיבלנו בנושא זה. פיר סמנו אותו בצורת שיקימי של יצחק רבין, שנכתב בסיגנון יומני של משה שרת (העולם הזה 1924). הפעם לא היינו גאלצים להמתין 20 שנה כדי לאמת את המידע שהיה בידינו. כעבור שבועיים פירסם מעריב, כיצד נאלץ רבין להפסיק את המגעים עם שרון, בלחץ איומיה של גולדה מאיר, שאימה בארוחת-ערב בביתו של חיים בר-לב, להפגין מול משרד ראשה-המשלה, אם יחזור אריק שרון לצה"ל."

זהו הוכחה ברורה למיקרה שבו איי הדיוק בפרטים לא פגע במהימנות מידע חשוב. שלדעתנו היה חייב להימסר לקור אים. אבל מדוע להרחיק לכת? התשובה החותכת לטענת קניוק בדבר חוסר-האמי גות, נמצאת ברשימתו שלו. קניוק עצמו טוען: "מי שקורא היום את יומני שרת יודע שאולי לא במדויק, אבל בקירוב, קרא את הדברים האלה, בעת התרחשותם, בהעולם הזה."

האם חוסר האפשרות לבדיקה מדקדקת של העובדות לפני עשרים שנה, היה צריך למנוע מאינו באתון שנים לפרסם, יחי דים, את מה שהיה ידוע לנו, למרות איי הדיוקים שהיו כרוכים בפירסום? אני מניח שאני יודע את תשובתו של יורם קניוק.

וכך אנו מוגיעים, בלשונו של יורם קניוק, "לגברת הצעירה פנינה רוזנבלום, ולמה שהיא מייצגת בעינוי. כל הטיעור גים האפשריים כדי להתווכח עם יורם קניוק בנושא זה, כלולים כבר ברשימתו:

● הטיעון כי עיתון-לוחם בלתי-נתמך, המתקיים רק על תפוצתו, אינו יכול להס תפק רב בהתרעה על אי-צדק ועל עיי וותים, וחייב לחתור לתפוצה רחבה ככל האפשר.

● הטיעון כי עולם, נערייזוהר מקר טון" ונערות-הזוהר מפלסטיק, הוא באמת העולם בו אנו חיים. בנושא זה חטא יורם (המשך בעמוד 10)